

REMBERTI DODONAEI

AD IULIUM ALEXANDRINUM

EPISTOLA ALTERA:

DE PHASELO.

VDVM absolueram, Alexandrine, priorem epistolam, cum in locum secundæ
 libri De alimentorum facultatibus cap. primi inciderem, ubi refers, recentis
 Phaseli siliquas esculentas esse, ut & Phaseoli siue Dolichi; ex quo deinde
 nonnullam occasionem iterum arripis, reiciendæ ac reprobandæ nostræ de
 vulgari Faba siue Bona sententiæ. Galeni sunt verba: Κυάμων δ' οὐκ ἐστὶν
 χλωρόν ὁ λοβὸς ἐδωδιμός: id est, Fabarum autem viridium siliqua non est
 esculenta. Quibus tu hæc adicias: Vbi igitur sunt, qui nostrates Fabas maio-
 res, minoresve, veterum esse Phaseolos persuadere nobis conantur? est siquidem Phaseli
 siliqua esculenta, recentis, ut & Fasioli, siue Dolichi, itidem recentis: estur enim utraque
 hodie pariter; at Fabarum nusquam editur. Hic optarim interrogatum te Alexandrine, apud
 quem auctorem umquam legeris Phaseli recentis siliquas edules esse. Nullum enim (si rectè iudi-
 co) auctorem proferre poteris. Nam Galenus eodem loco solius Dolichi, dum adhuc virescit, fru-
 ctum integrum vescum esse testatur. Fructum autem nominat, quod ex siliqua & semine compo-
 nitur. Vnde ergo Phaseli etiam immaturum fructum esculentum esse cognovisti? Sed fortassis
 Phaselum Phaseolo siue Dolicho congenerem facis: ut posteriora tua verba ostendunt, in qui-
 bus Phaselos & Phaseolos siue Dolichos veluti duo differentia quidem legumina nominas, sed ta-
 men forma similia eorum semina affirmas, & renū quorundam animalium similitudinem utraq;
 referre. Illud insuper (ais) in utrisque, Phaselis inquam & Phasiolis siue Dolichis, magna
 cum animalium quorundam renibus similitudo, in Fabis nulla. Hac certè verba ostendunt,
 exiguum te discrimen inter Phaselum trisyllabum, & Phaseolum tetrasyllabum siue Dolichum
 agnoscere. Quod & cap. xxv. eiusdem libri apertius ostendis; ubi Phaselum aliud nihil esse af-
 firmas, quàm qui ab Italis omnibus Fasolo dicitur: Phasiolum verò (ut quibusdam placet) nihil
 aliud quàm Fasolo Turchesco, à Dioscoride Smilax hortensis, à Galeno verò Dolichus dictus,
 cum Phaselo genus non diuersum, specie, ut ais, diuersa tamen. Hic velim ex te scire, mi Alexan-
 drine, quid inter hæc genere eadem, specificam differentiam pariat, quod tu nec exprimis nec
 ostendis. Sunt quidem, scio, nonnulli, qui inter Phaseoli albida semina, & alia quæ vel lutea, vel
 rubentia, vel nigricantia, vel ex albido nigroq; permixtis colorata, discrimen facere conantur;
 propterea quæda albida semina renum quorundam animalium figuram paulò magis exprimere vi-
 deantur, quàm alterius coloris. Quòd si autem huiuscemodi est discrimen, quo specie diuersa ac
 differentia esse existimas: valde exiguum illud est, & certè tam exiguum, ut nec nomine nec spe-
 cie, hæc ea propter distinguenda sint. Neque enim color vel nomen vel speciem mutat, nisi alia ad-
 sint discrimen ostendentia. Cuiuscumque ergo coloris Dolichi semina sint, haud idcirco nominibus
 distinguenda, & quedam Phaseli, alia Phaseoli dicenda. Phaselus etenim haud alius est, quàm
 vulgaris Faba Germanis Bona dicta, à Phaseolo siue Dolicho differens: ut Pempt. llll. lib. ll.
 cap. x. abundè multis ostensum est. Quibus accedere potest, quòd Galenus lib. x. De alimentorum
 facult. inter ea semina, quæ in aqua eousque dum radices egerint, id est, germina fecerint,
 macerata eduntur, Phaselos quoque recenset: & nostræ hac ætate vulgares Faba, siue Ger-
 manorum Bona in aqua macerata quoque edantur; & quidem à Religiosis montis Athou,
 ut Bellonius Singularium lib. i. cap. xxxviii. & xlviij. refert, quos verisimile est hanc
 consuetudinem à veteribus retinuisse: sic ut & hinc colligendum videatur, veteribus Phaselos
 dictos fuisse, quas modò vulgò & perperam Fabas, Germani verò Bonas vocant. Semina
 verò, quæ in aqua macerata, donec radices prodixerint, eduntur referente Galeno, sunt Fæni-
 grati, Phaseli ac Eruiiæ; item & Lupini. horum autem nullum cum vulgari Faba siue Bona con-
 venire potest, excepto solo Phaselo. Proinde & hæc tua argumenta planè, Alexandrine, concidunt,
 neq; enim vulgarem Fabam Phaselum esse negare potes: multò verò mirùs legitimam Fabam esse
 affirmare. Neque tibi in villo prodesse queunt Galeni verba quæ ex cap. de Dolicho, haud integra
 sed mutila in medium profers, deinde & aliò detorques. Refert Galenus Dioclis verba de Doli-
 cho ac Pisis, post quæ deinceps Ochri, Lentis, Ciceris, & Orobi mentionem faciens, Lathyri siue
 Cicercula nomen præmittens, eandem, inquit, dubitationem præbet. (quam videlicet Hippo-
 crates priùs) Dicere tamen (addit) quis possit: omnia hæc, Ochrum, Lathyrum, Faselos, vnum
 esse

esse

esse genus, verum pluribus nominibus appellari. Hic tu mox Alexandrine adiiicis: Et re vera sunt genere eadem, speciebus quibusdam diuersa cuncta hæc. At Galenus, dicere aliquos posse eadem esse genere hæc refert; non, vt tu, affirmat. Anne Ochri, Lathyri, ac Faseli eadem sunt? negas. Sed Phaselum ac Phaseolum eadem genere esse respondes. Verum hoc ex istis Galeni verbis colligi nequaquam potest. Desine ergo Galeni verba ad alium sensum contra mentem eius detorque, & integra, non mutila in medium proferto. Quod quia abs te non factum, hic integra adscribenda putauimus: In libro De ratione victus, Hippocrates scriptum sic reliquit: Pifa minus quidem inflant, sed magis per aluum secedunt: Ochri autem & Dolichi iis quidem secedunt celerius, verum minus sunt flatulenti, & nutriunt affluentius. Cum enim Hippocrates his verbis Pifa Fabis comparat, quarum prius vt cibi flatulenti meminerat, deinde Ochros & Dolichos adscribat; in eo significat, Dolichon eiusdem esse generis cum prædictis feminibus, & potissimum cum Ochris. Verum cum nullam prorsus Lathyri aut Phaseli mentionem fecerit, suspicari quodammodo possumus, illorum feminum quoddam licere appellare Dolichon. Quod si quis Phaselos etiam in Lathyrorum genere reponat, negare saltem non poterit, quin Lathyri in prædicta oratione Dolichi appellari queant. Nam & Diocles in Leguminum catalogo, vt Fabas primas recensuit, mox Pifa, deinceps ad verbum sic scribit: Dolichi verò non minus quam Pifa nutriunt, præterea flatu similiter carent: quod verò ad suauitatem pertinet, ad deiectionem, vincuntur. Verum is quoque deinceps Ochri quidem, & Lentis, & Ciceris, & Orobi mentionem faciens, Lathyri autem nomen prætermittens, eandem præbet dubitationem. Dicere tamen quis possit, omnia hæc, Ochros, Lathyros, Phaselos, vnum esse genus, verum pluribus nominibus appellari. Hæc sunt, mi Alexandrine, integra Galeni verba, quæ quàm nihil pro tua sententia faciant, vel nostra aduersentur, satis manifestum. Vale.

